

Monika Cieślak

**Płace
od A do Z
w 2017**

Stan prawny: 15 stycznia 2017 r.

Wstęp

Wiele kwestii w zakresie naliczania wynagrodzeń nie jest jednoznacznie uregulowanych w przepisach prawa pracy. Zagadnienia związane z naliczaniem składników wynagrodzenia tj: wynagrodzenie urlopowe czy chorobowe, opodatkowaniem świadczeń pracowniczych i wyceną świadczeń w naturze rodzą wiele pytań. Osoby odpowiedzialne za płace szukają wyjaśnienia swoich wątpliwości w fachowej prasie i podczas szkoleń.

Autorka, trenerka specjalizująca się w kursach i szkoleniach z naliczania płac, przez wiele lat zbierała pytania zadawane przez uczestników szkoleń. Wiele z nich powtarzało się. „Płace od A do Z w 2017” – to publikacja która, zawiera najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi, wzbogacone o przykładowe wyliczenia, przepisy prawne regulujące omawiane kwestie i wykaz najczęściej popełnianych błędów.

Nie chcąc unikać tematów trudnych i kontrowersyjnych, autorka poruszyła zagadnienia, dla których nie ma jednoznacznych rozwiązań w systemie prawnym. W takich sytuacjach wskazano praktykowane rozwiązania, zaznaczając istniejące kontrowersje i wątpliwości. Wymaga podkreślenia, iż przedstawione rozwiązania są zalecane, aczkolwiek niniejsza pozycja nie jest źródłem prawa, dostarcza natomiast szeregu wskazówek na temat jego interpretacji. Jest ona źródłem wiedzy na temat praktykowanych i doradzanych przez autorkę rozwiązań problemów płacowych.

Często w polskiej praktyce, bez zmiany przepisów prawnych, zmienia się stanowisko organów skarbowych. Przykładem mogą być zmieniające się interpretacje organów na temat opodatkowania imprez integracyjnych czy ubezpieczenia NNW w zagranicznej podróży służbowej na przestrzeni ostatnich lat.

Publikacja zawiera:

- szczegółowe omówienie prezentowanych zagadnień,
- pytania i odpowiedzi uwzględniające najnowsze orzecznictwo oraz pisma urzędowe,
- przykładowe wyliczenia ukazujące mechanizmy naliczania poszczególnych składników wynagrodzeń z umowy o pracę, zlecenia i innych.

Książka przeznaczona jest zarówno dla osób rozpoczynających pracę w działach płacowych, jak i doświadczonych praktyków naliczania płac.

W 2017 r. powstała kolejna wersja książki „Płace od A do Z – ćwiczenia”, która po przeczytaniu niniejszego podręcznika, ma służyć utrwaleniu materiału przedstawionego w publikacji „Płace od A do Z w 2017”. Pozycja ta zawiera kilkaset zadań z zakresu naliczania wynagrodzeń wraz z rozwiązaniami.

Spis treści

Wykaz skrótów.....	8
1. Nowości, wskaźniki i stawki w 2017 r.....	12
1.1 Wynagrodzenie minimalne w 2017 r.	12
1.2 Minimalna składka godzinowa dla zleceniobiorców i samozatrudnionych.....	22
1.3 Ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w 2017 r.....	30
1.3.1 Wysokość składek w 2017 r.....	30
1.3.2 Zleceniodawcy zatrudniający wyłącznie zleceniobiorców nie płacą składek na FP	33
1.3.3 Podstawa wymiaru składki osób pobierających zasiłek macierzyński.....	33
1.3.4 Zaliczka na podatek dochodowy a podwyższenie kwoty zasiłku macierzyńskiego do wysokości świadczenia rodzicielskiego w przypadku gdy zasiłek macierzyński za część miesiąca jest wypłacany przez płatnika składek.....	34
1.3.5 Podstawa wymiaru składek ZUS osób oddelegowanych.....	35
1.3.6 Najważniejsze wyroki i interpretacje w sprawach związanych z ubezpieczeniami	36
1.4 Czas pracy w 2017 r.	46
1.4.1 Nominalny czas pracy w 2017 r.....	46
1.5 Podatki w 2017 r.	51
1.5.1 Skala podatkowa, koszty i ulga podatkowa w 2017 r.....	51
1.5.2 Indywidualne interpretacje podatkowe – ograniczona ochrona podatnika.....	54
1.5.3 Oświadczenia podatkowe w nowym roku.....	54
1.5.4 Najważniejsze wyroki i interpretacje podatkowe.....	55
1.6 Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w 2017 r.	74
1.6.1 Nowa wysokość odpisu na Fundusz w 2017 r.	74
1.6.2 Nowe regulacje dotyczące ZFŚS.....	74
1.7 Prawo pracy – najważniejsze zmiany.....	75
1.7.1 Regulamin wynagradzania od 50 osób.....	75
1.7.2 Świadczenie pracy.....	76
1.7.3 Regulamin Pracy od 50 osób.....	76
1.7.4 Inne zmiany w prawie pracy.....	77
1.7.5 Świadczenie pracy na nowych zasadach.....	77
1.7.6 Zmiany w Kodeksie Pracy - obowiązujące od 22 lutego 2016 r.....	81
1.7.7 Umowa o pracę na okres próbny – nowe regulacje.....	81
1.7.8 Limit umów o pracę na czas określony, limit trwania umowy o pracę na czas określony - „limit 33 i 3”.....	82
1.7.9 Rozszerzenie zakresu treści umowy o pracę.....	85
1.7.10 Ujednolicenie okresów wypowiedzenia umów o pracę.....	85
1.7.11 Możliwość zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy.....	86
1.7.12 Zmiana w przepisach dotyczących uprawnień pracowniczych w razie rozwiązania umowy.....	87
1.7.13 Skrócenie urlopu macierzyńskiego - rozszerzenie katalogu przyczyn rezygnacji matki z wychowania dziecka.....	88
1.7.14 Inne zmiany w Kodeksie pracy, obowiązujące od 22 lutego 2016 r.	88
1.7.15 Przepisy przejściowe.....	89
1.7.16 Nowelizacja ustawy o zwolnieniach grupowych.....	91
1.7.17 Nowelizacja ustawy zasiłkowej	91
1.7.18 Zmiany w Kodeksie Pracy, które obowiązują od 2 stycznia 2016 r.....	92

1.7.19 Zestawienie porównawcze zmian w Kodeksie Pracy, które weszły w życie 2 stycznia 2016 r.....	92
1.7.20 Nowe definicje pojęć na potrzeby działu ósmego KP.....	96
1.7.21 Nowy: tryb, wymiar i nowe terminy składania wniosku o urlop.....	97
1.7.22 Urlop macierzyński.....	98
1.7.23 Dodatkowy urlop macierzyński – uchylone przepisy.....	101
1.7.24 Urlop rodzicielski – wydłużenie o zlikwidowany dodatkowy urlop macierzyński.....	101
1.7.25 Urlop ojcowski	104
1.7.26 Zasiłek.....	105
1.7.27 Powrót do pracy.....	106
1.7.28 Urlop wychowawczy.....	106
1.7.29 Nowe wzory dokumentów – rozporządzenie z 8 grudnia 2015 r.....	108
1.7.30 Dni na opiekę.....	108
1.7.31 Najnowsze orzecznictwo w zakresie prawa pracy.....	108
1.7.32 Kontrole PIP w 2017 r.....	113
1.8 Zasiłki	113
1.8.1 Ograniczenie składki zdrowotnej.....	114
1.9 Potrącenia w 2017 r.....	115
1.9.1 Zbieg potrąceń – zmiana przepisów od 8 września 2016 r.....	115
1.9.2 Potrącenia z zasiłków w 2016 r. i w 2017 r.	115
1.9.3 Zasiłki - wskaźniki	116
1.10 Prace legislacyjne w toku.....	116
2. Obowiązki na przełomie roku 2016 i 2017	117
2.1 Kalendarz pracodawcy - płatnika w 2017 r.	120
3. Umowa o pracę.....	123
3.1 Uwagi ogólne.....	123
3.2 Technika naliczania wynagrodzenia pracownika.....	124
4. Ustalanie wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą.....	140
4.1 Regulamin Wynagradzania.....	140
4.1.1 Regulamin wynagradzania od 50 osób.....	140
4.2 Zasada równości, zakaz dyskryminacji a zasada adekwatności.....	145
4.3 Jakie są systemy wynagradzania?.....	147
4.4 Jakie są składniki wynagradzania?.....	150
4.5 Tajemnica wynagrodzeń.....	153
4.6 Minimalne wynagrodzenie za pracę.....	156
4.7 Termin, tryb i dokumentowanie wypłaty wynagrodzenia.....	161
4.8 Konsekwencje niewypłacania wynagrodzenia przez pracodawcę.....	162
4.9 Pasek płacowy czy informacja miesięczna?.....	163
4.10 Zasady zaokrągleń.....	165
4.11 Okres przechowywania dokumentacji płacowej i innej.....	171
5. Obligatoryjne składniki wynagrodzenia pracownika.....	173
5.1 Wynagrodzenie za pracę.....	179
5.2 Wynagrodzenie za pracę pomniejszone.....	180
5.3 Wynagrodzenie za czas choroby.....	194
5.4 Zasiłek chorobowy.....	201
5.4.1 Zasady ustalania kto jest płatnikiem zasiłku.....	202
5.4.2 Okres wyczekiwania.....	204

5.4.3 Choroba na przełomie roku kalendarzowego.....	206
5.4.4 Okres zasiłkowy.....	207
5.4.5 Wysokość zasiłku.....	211
5.4.6 Zwolnienia lekarskie i inne dowody stanowiące podstawę wypłaty zasiłku.....	213
5.4.7 Podstawa wymiaru zasiłku chorobowego pracownika.....	215
5.4.8 Zasady wliczania zmiennych składników wynagrodzenia.....	229
5.4.9 Uzupełnianie podstaw zasiłkowych.....	236
5.4.10 Ponowne ustalenie prawa do zasiłku chorobowego	248
5.4.11 Dodatkowe zatrudnienie.....	248
5.4.12 Zmiana pracodawców.....	250
5.4.13 Zmiana wymiaru czasu pracy.....	250
5.4.14 Obniżenie zasiłku chorobowego o 25%	251
5.4.15 Minimalna podstawa zasiłku.....	254
5.4.16 Wynagrodzenie za pracę i choroba za ten sam dzień.....	255
5.5 Zasiłek macierzyński.....	255
5.6 Zasiłek opiekuńczy	259
5.7 Zasiłek wyrównawczy.....	260
5.8 Wynagrodzenie za urlop.....	260
5.8.1 Składniki wchodzące do podstawy wynagrodzenia urlopowego.....	262
5.8.2 Składniki, które nie wchodzą do podstawy wynagrodzenia urlopowego.....	265
5.8.3 Premia uznaniowa w podstawie urlopowej.....	266
5.8.4 Wyliczenie wynagrodzenia urlopowego.....	267
5.8.5 Urlop na przełomie miesięcy.....	278
5.8.6 Odwołanie z urlopu.....	278
5.9 Ekwiwalent za urlop.....	278
5.10 Przypadki zastosowania zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop	288
5.11 Ustalanie wynagrodzenia za czas urlopu okolicznościowego.....	291
5.12 Wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych.....	293
5.13 Dodatek za pracę w porze nocnej.....	305
5.14 Wynagrodzenie za dyżur.....	308
5.15 Wynagrodzenia za czas przestoju.....	311
5.16 Wynagrodzenia za pracę wykonaną wadliwie.....	314
5.17 Dodatek wyrównawczy.....	315
5.18 Odprawa rentowa lub emerytalna.....	318
5.19 Odprawa pośmiertna	322
5.20 Odprawa z tytułu rozwiązania umowy o pracę.....	323
5.21 Odszkodowanie.....	326
5.22 Potrącenia.....	327
5.22.1 Potrącenia z wynagrodzenia za pracę i wynagrodzenia chorobowego.....	327
5.22.2 Potrącenia obligatoryjne	329
Maksymalna wysokość potrąceń.....	330
5.22.3 Kwoty wolne od potrąceń.....	334
5.22.4 Zbieg potrąceń – zmiana przepisów od 8 września 2016 r.....	335
5.22.5 Potrącenia fakultatywne.....	338
5.22.6 Nadpłacone wynagrodzenie i potrącenia po ustaniu stosunku pracy.....	341
5.22.7 Potrącenia z zasiłków.....	346
5.22.8 Potrącenia z ZFŚS.....	348
5.22.9 Potrącenia z umów cywilnoprawnych.....	350

6. Fakultatywne składniki wynagrodzenia.....	351
6.1 Nagroda czyli premia uznaniowa.....	351
6.2 Premia uznaniowa w orzecznictwie.....	353
6.3 Premia uznaniowa w podstawach.....	357
6.4 Składniki fakultatywne, oskładkowanie i opodatkowanie – porównanie.....	360
7. Dwie listy płac w jednym miesiącu.....	368
8. Pracownik zatrudniony w kilku zakładach pracy.....	371
9. Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.....	375
9.1 Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym.....	375
9.1.1 Zbieg zleceń.....	376
9.1.2 Umowa zlecenia i prawo do emerytury lub renty.....	387
9.1.3 Zgłoszenie zleceniobiorcy do ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego od 1 stycznia 2016 r.....	391
9.1.4 Formularze ZUS.....	405
9.1.5 Ograniczenie obowiązków pracodawców.....	406
9.1.6 Terminy wysyłania deklaracji, rozliczania i opłacania składek.....	407
9.1.7 Wydawanie pisemnych interpretacji.....	408
9.2 Przychody zwolnione od składek.....	410
9.3 Zwrot nadpłaty składek ZUS.....	412
9.4 Świadczenia na rzecz pracowników.....	420
9.5 Składka na ubezpieczenie zdrowotne.....	420
9.6 Ubezpieczenie osób przebywających na urlopie wychowawczym i macierzyńskim. .	424
9.7 Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.....	433
9.7.1 Fundusz Pracy.....	433
9.7.2 Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.....	438
9.7.3 Zwolnienia z opłacania składek na FP i FGŚP.....	438
9.8 Fundusz Emerytur Pomostowych.....	447
9.9 PFRON.....	447
10. Zaliczka na podatek dochodowy.....	449
10.1 Obowiązki płatnika.....	449
10.2 Przedmiot opodatkowania, dochód, źródła przychodów – definicje.....	451
10.3 Sposób obliczenia zaliczki na podatek dochodowy.....	462
10.3.1 Skala podatkowa w 2017 r.....	462
10.3.2 Zaliczka na podatek.....	463
10.4 Koszty uzyskania przychodów.....	469
10.5 Autorskie koszty uzyskania przychodów	488
10.6 Kwota zmniejszająca zaliczkę na podatek – ulga podatkowa.....	506
10.7 70% podatek.....	511
10.8 Zestawienie porównawcze sposobu naliczenia zaliczki dla różnych umów.....	512
10.9 Interpretacje podatkowe.....	516
10.10 Świadczenia na rzecz pracowników.....	518
10.11 Zestawienie porównawcze przychodów wolnych od podatku i składek ZUS.....	521
11. Opodatkowanie i oskładkowanie świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń.....	532
11.1 Świadczenia finansowane ze środków ZFŚS.....	532
11.1.1 Zwolnienie do 380 zł - zasady.....	533
11.1.2 Świadczenia pieniężne (przedpłacona karta płatnicza).....	535
11.1.3 Świadczenia rzeczowe – paczki, bilety, karnety, inne.....	537

11.1.4 Kupony kulturalno-sportowe nie korzystają ze zwolnienia podatkowego.....	541
11.1.5 Wycieczki i wypoczynek dorosłych.....	542
11.1.6 Wypoczynek dzieci.....	543
11.1.7 Zapomogi.....	549
11.1.8 Pożyczki.....	553
11.1.9 Imprezy firmowe.....	560
11.1.10 Zawody sportowe, imprezy sportowe.....	565
11.1.11 Świadczenia dla członków rodziny sfinansowane z ZFŚS.....	567
11.1.12 Świadczenia dla emerytów i rencistów sfinansowane z ZFŚS.....	570
11.1.13 Żłobek, przedszkole.....	573
11.1.14 Opodatkowanie działalności socjalnej pracodawców nie tworzących ZFŚS.....	575
11.2 Narzędzia pracy.....	578
11.2.1 Komputer.....	579
11.2.2 Samochód	579
11.2.3 Transport.....	580
11.2.4 Ryczałt samochodowy.....	583
11.2.5 Ubiór służbowy.....	585
11.2.6 Internet.....	591
11.2.7 Świadczenia dla telepracowników	592
11.3 Inne świadczenia.....	594
11.3.1 Nagroda jubileuszowa.....	594
11.3.2 Nagrody rzeczowe, prezenty, kwiaty.....	597
11.3.3 Odprawa emerytalna, odprawa rentowa.....	597
11.3.4 Odprawy, odszkodowania i rekompensaty wypłacane pracownikom z tytułu wygaśnięcia lub rozwiązania stosunku pracy	599
11.3.5 Odszkodowania wynikające z zakazu konkurencji	602
11.3.6 Bezpieczeństwo i Higiena Pracy.....	603
11.3.7 Posiłki, diety.....	614
11.3.8 Odszkodowanie za utratę lub uszkodzenie w związku z wypadkiem przy pracy przedmiotów osobistego użytku oraz przedmiotów niezbędnych do wykonywania pracy.....	615
11.3.9 Odprawy pośmiertne i zasiłki pogrzebowe	616
11.3.10 Szkolenia, studia podyplomowe.....	618
11.3.11 Dodatek uzupełniający 80% zasiłek.....	623
11.3.12 Składniki wynagrodzenia, do których pracownik ma prawo w okresie absencji chorobowej.....	625
11.3.13 Pożyczka.....	628
11.3.14 Usługi medyczne, szczepienia i opieka medyczna.....	628
11.3.15 Ubezpieczenie na życie.....	631
11.3.16 Śmierć pracownika.....	631
11.3.17 Przeniesienie służbowe.....	633
11.3.18 Ugoda sądowa.....	635
11.3.19 Odsetki od nieterminowej wypłaty.....	636
11.3.20 Wynajem mieszkania.....	638
11.3.21 Świadczenia dla osób przebywających na urlopie wychowawczym i macierzyńskim.....	642
11.3.22 Zwrot byłemu pracownikowi kosztów szkolenia	645
11.3.23 Nagrody, inne.....	646

12. Podróże służbowe.....	652
12.1 Podróże służbowe – uwagi ogólne.....	652
12.2 Rozporządzenie o podróżach służbowych.....	658
12.2.1 Podróże służbowe – przepisy wspólne.....	660
12.2.2 Podróż krajowa.....	667
12.2.3 Podróż zagraniczna.....	670
12.3 Czas pracy a podróż służbowa.....	679
13. Pracownik oddelegowanego w UE i ryczałtowe opodatkowanie umów cywilnoprawnych.....	681
13.1 Podróż służbowa a oddelegowanie.....	681
13.1.1 Delegacja służbowa a oddelegowanie do pracy za granicą – różnice i konsekwencje w zakresie opodatkowania i oskładkowania.....	682
13.1.2 Ustalanie podstawy wymiaru składek pracowników delegowanych według zasad obowiązujących od 01.10.2016 r.....	692
14. Umowa zlecenia i umowa o dzieło.....	720
14.1 Umowy cywilnoprawne – uwagi ogólne.....	720
14.2 Kiedy zastosować umowę zlecenia a kiedy umowę o dzieło?.....	726
14.3 Przykłady prac (umowa o pracę, umowa zlecenia, umowa o dzieło, samozatrudnienie).....	730
14.4 Minimalna stawka godzinowa.....	733
14.5 Technika naliczania zapłaty z umowy zlecenia.....	737
14.6 Technika naliczania zapłaty z umowy o dzieło.....	745
14.7 Opodatkowanie ryczałtowe umów zlecenia i umowy o dzieło.....	747
14.8 Składki na ubezpieczenia społeczne.....	754
14.9 Zbieg tytułów do ubezpieczeń społecznych od 1 stycznia 2016 r.....	756
14.10 Składka na ubezpieczenie zdrowotne.....	780
14.11 Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.....	781
14.12 Zaliczka na podatek dochodowy.....	781
14.12.1 Podróż służbowa zleceniobiorcy.....	787
15. Kontrakt menedżerski.....	789
15.1 Kontrakt menedżerski.....	789
15.2 Technika naliczania zapłaty z kontraktu menedżerskiego.....	789
16. Umowa o praktykę absolwencką.....	799
16.1 Umowa o praktykę absolwencką.....	799
16.2 Technika naliczania zapłaty z umowy o praktykę absolwencką.....	801
17. Wynagrodzenie członka zarządu.....	803
17.1 Członek zarządu - regulacje.....	803
17.2 Technika naliczania wynagrodzenia dla członka zarządu.....	803
18. Wynagrodzenie członka rady nadzorczej.....	808
18.1 Rada Nadzorcza.....	808
18.2 Technika naliczania wynagrodzenia dla członka rady nadzorczej.....	812
19. Błędy w naliczaniu płac i inne problemy	822
20. Kontrole.....	825
21. Korekty listy płac.....	831
21.1 Korekty listy płac w związku z oskładkowaniem świadczeń z ZFŚS.....	831
22. Formularze podatkowe.....	835
22.1 Zasady wysyłania deklaracji i informacji podatkowych.....	835

22.2 Zasady identyfikacji podatkowej	835
22.3 Informacje i deklaracje podatkowe.....	837